

82. møde.

Fredag den 10. april kl. 13.

Formanden: Folketingsmand Asger Jensen har meddelt mig, at han ønsker til handelsministeren at stille følgende spørgsmål:

„Hvorned begrundes handelsministeren, at der i henhold til lov om egnsudvikling ydes lån eller statsgaranti for lån til bygning af hoteller og sommerhuse?“

Spørgsmålet vil blive optaget på dagsordenen for tingets førstkommande spørgetid.

Den første sag på dagsordenen var:

Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående forslag til lov om erhvervelse af ejendomsretten til og nedlæggelse af banen fra Viborg til Ålestrup.

Valgt blev: *Horn, Heising, Aage Knudsen, Evald Kristensen, Johs. E. Larsen, Søgaard, Chr. Thomsen, Else Zeuthen, J. M. Pedersen, Kr. Juul, Alfred Bøgh, Jens Chr. Christensen, Holmberg, Lorentzen, Asger Jensen, Egon Lauritzen og Thestrup.*

Den næste sag på dagsordenen var:

Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående:

Forslag til bygge lov for købstæderne og landet

og

forslag til lov om brandvæsenet i købstæderne og på landet.

Valgt blev: *Ove Hansen, Poul Hansen (Svendborg), Carl P. Jensen, Axel Ivan Pedersen, P. A. Rasmussen, Retoft, Søgaard, Kirsten Glorfelt-Tarp, Kristian Kristensen, Kryger, Vagn Bro, Alfred Bøgh, Foged, Axel Kristensen, Adolph Sørensen, Asger Jensen og Thestrup.*

Den følgende sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om ændring i indkvarteringsloven.

(Første behandling findes i tidenden sp. 3610, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 841).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer og spørgsmålet om dets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Udvalgets ordfører (Mørk): Efter udvalgsbehandlingen kan jeg på hele udvalgets vegne indstille lovforslaget til vedtagelse uforandret.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets §§ 1-3 og dets overgang til tredje behandling
vedtoges uden afstemning.

Formanden: Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse imod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændring i lov om arbejdsanvisning og arbejdsløshedsforsikring m. v. [af Ninn-Hansen m. fl.].

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 2387, fremsættelsen i tidenden sp. 3791).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Socialministeren (Bomholt): Det forslag til ændring i arbejdsløshedsloven, der her er fremsat af partierne venstre og det konservative folkeparti, går ud på at ophæve en bestemmelse i denne lov, hvorefter socialministeren kan afslå at anerkende en arbejdsløshedskasse, som i øvrigt opfylder lovens betingelser, hvis der allerede for vedkommende fag eller vedkommende sted-

[Socialministeren.]

lige område findes en anerkendt arbejdsløshedskasse. Et sådant afslag forudsætter ifølge loven, at arbejdsnævnet indstiller dette. Det foreliggende forslag går altså ud på at ophæve såvel arbejdsnævnets ret til indstilling som ministerens parlamentarisk ansvarlige afgørelse.

Inden jeg nærmere omtaler dette forslag og dets konsekvenser, vil det være naturligt, om jeg i korthed nævner de forskrifter, arbejdsløshedsloven indeholder som betingelser for retten til offentlig anerkendelse og dermed støtte fra det offentlige til en arbejdsløshedskasse.

Disse regler går ud på, at kassen skal være en forening af personer, der som lønarbejdere er knyttet til et eller flere bestemte fag inden for en række faggrupper, der er opregnet i loven, derunder handels- og kontorvirksomhed. Kassen må ikke have andre formål end gensidig sikring af hjælp til sine medlemmer i tilfælde af arbejdsløshed. Den skal have mindst 100 medlemmer, en regel, hvorfra der dog kan dispenseres, og dens område skal være mindst en landsdel, en regel, hvorfra der dog også kan dispenseres. Tillige skal kassens vedtægter indeholde forskellige regler, som er nævnt i loven, om dens medlemskreds, om understøttelsesret m. m.

Efter loven har enhver arbejdsløshedskasse ret til offentlig anerkendelse, når det efter indstilling fra arbejdsdirektøren godkendes af socialministeren, at den fyldestgør lovens forskrifter. Herfra gøres dog den indledningsvis omtalte undtagelse, der nu er foreslået ophævet. Det må fremhæves, at lovens betingelser for anerkendelse er ret lette at opfylde, og en ophævelse af retten for socialministeren til at afslå anerkendelse, når der allerede for faget eller det stedlige område findes en anerkendt arbejdsløshedskasse, ville derfor medføre, at der kunne oprettes talrige mindre kasser, uden at ministeren ville have nogen mulighed for at bremse en sådan udvikling. Yderligere kunne det befrygtes, at man i fagområder med særlig ringe ledighedsrisiko ville have økonomisk interesse i at få oprettet en særlig kasse, således at ledighedsrisikoen for den øvrige del af den eksisterende arbejdsløshedskasses område ville blive forøget. Rent forsikringsmæssigt ville

det derfor ud fra strengt saglige forudsætninger være et minus, om der kunne oprettes nye arbejdsløshedskasser inden for et allerede dækket område.

Hertil kommer administrative synspunkter, ikke mindst at det i små kasser kan være vanskeligt at få lovens regler efterlevet. Yderligere kan jeg nævne hensynet til en effektiv arbejdsanvisning, idet oprettelsen af flere kasser vil give større besvær for arbejdsgiverne derved, at de skal henvende sig flere steder om arbejdskraft. Og jeg kan nævne hensynet til ledighedskontrollen, ikke mindst kontrollen med, at samme person ikke er medlem af flere kasser. Alle disse hensyn taler imod, at der oprettes flere arbejdsløshedskasser inden for samme faglige område, og det er derfor efter min opfattelse nødvendigt, at der findes mulighed for at afslå anerkendelse af en arbejdsløshedskasse inden for et fagligt område, hvor en anerkendt kasse allerede findes, således at man kan lede udviklingen i de rette baner.

Jeg vil i denne forbindelse fremhæve, at den gældende lovbestemmelse ikke binder ministeren til at afslå anerkendelse, men alene giver en beføjelse dertil.

Jeg kan derfor af de nævnte grunde ikke gå med til en ophævelse af bestemmelsen, men må afvise det lovforslag, der er fremsat af venstre og det konservative folkeparti.

Når min begrundelse for at afvise lovforslaget således er nødvendigheden af at have en beføjelse til at kunne give et afslag, hvis det efter forholdene er nødvendigt, siger det sig selv, at der ikke ved denne afvisning er taget stilling til konkrete sager; det må selvsagt i hver enkelt situation overvejes, om den ret til et afslag, som loven tillægger socialministeren, skal benyttes. Man må derfor i arbejdsnævnet og i ministeriet se på de konkrete sager, der måtte fremkomme til afgørelse. Imidlertid vil jeg gerne fremhæve, at der ikke indtil nu til ministeriet eller til arbejdsdirektoratet er fremsendt noget andragende om anerkendelse af en arbejdsløshedskasse for de funktionærorganisationer, der tilslutter sig Fællesrådet for danske Tjenestemand- og Funktionærorganisationer. Der har således ikke hidtil været nogen anledning til i arbejdsnævnet og socialministeriet at tage stilling til spørgsmålet om en sådan kasses

[Socialministeren.]

anerkendelse. Derimod er der gennem årene fremkommet adskillige andragender om anerkendelse af f. eks. mindre, lokale arbejdsløsheds-kasser inden for fag, hvor der allerede findes anerkendte arbejdsløsheds-kasser, og socialministeriet har i disse tilfælde afslået anerkendelse. I arbejdsnævnet er som bekendt 4 af de politiske partier, også det konservative folkeparti, repræsenteret, og der har mig bekendt aldrig været divergens mellem nævn og minister; der har ikke været tvivl om selve retningslinjens rigtighed. Også da det ærede medlem hr. Poul Sørensen var socialminister, blev andragender om anerkendelse af arbejdsløsheds-kasser afslået, utvivlsomt med de argumenter, jeg her har anført. Det ærede medlem hr. Poul Sørensen har jo som konservativ ordfører klart præciseret, at han ønskede de mange kasser så vidt muligt samlet i få store kasser, bl. a. al handels- og kontorvirksomhedsforsikring i én organisation, i modsætning til den decentralisering, der her foreslås.

Imidlertid, skulle der være noget ønske om i et udvalg at se nærmere på de afgørelser, der er truffet, skal jeg naturligvis gerne være til rådighed med de oplysninger, der ønskes.

Ordføreren for forslagsstillerne (Ninn-Hansen): Jeg er i stand til at takke den højtærede minister for hans redegørelse angående administrationen af arbejdsløsheds-kasserne, således som den foregår dels efter den nugældende lov og dels efter den praksis, der har eksisteret i en årrække. Derimod er jeg ikke i stand til, desværre vil jeg sige, at takke den højtærede minister for forståelse, ikke på noget punkt, kan jeg vist tilføje, med hensyn til det forslag, vi har fremsat, og den begrundelse, jeg i min fremsættelsestale gav for, hvorfor vi fremsatte dette forslag.

Jeg skal ikke komme med mange bemærkninger vedrørende de synspunkter, den højtærede minister fremsatte, der måtte forstås som indvendinger mod forslaget, således som det er udformet. Den højtærede minister begyndte med at sige, at lovens betingelser for anerkendelse af arbejdsløsheds-kasser er ret lette at opfylde, og det har han ret i. Således er det, og derfor

har vi i de mange forskellige kasser et medlemstal fra helt ned til lovens minimumsgrænse, 100, og op til et meget stort tal. At det ikke er nogen rationel ordning, vi har for arbejdsløsheds-kassernes vedkommende, ved vi, og det er jo også anført flere gange, vel stærkest af mit partis ordfører, det ærede medlem hr. Poul Sørensen, sidste gang man behandlede spørgsmålet om arbejdsløsheds-kassernes ordning. Den højtærede socialminister ved også, at de to partier, der har fremsat det foreliggende forslag, har andre og mere vidtgående ønsker med hensyn til arbejdsløsheds-kasserne, end det fremgår af dette forslag. Det er også fremgået af de kommissionsbehandling, der har været vedrørende arbejdsløsheds-kasserne, og den højtærede minister ved fra den behandling, der fandt sted i sidste folketingsår vedrørende tilskuddet til de anerkendte arbejdsløsheds-kasser, dengang den højtærede minister ikke ønskede at afvente resultatet fra arbejdsløsheds-kassekommissionen, at det da fra de to partiers side blev anført, at man ønskede en helt anden ordning, men den højtærede minister ønskede dengang at fastholde arbejdsløsheds-kasseordningen, således som vi har den nu med de mange også små kasser, og således at administrationen fortsat varetages af fagforbundene.

Den højtærede minister mente, at det fremsatte lovforslag, hvis det blev gennemført, ville betyde, at vi ville få for mange små kasser, idet man kunne tænke sig, at arbejderne inden for et område, der havde få arbejdsløse, ville gå sammen og danne deres egen kasse, og at der desuden ville blive tale om administrative vanskeligheder. Jeg mener at vide, at den højtærede socialminister den 29. januar 1958, da vi sidst drøftede arbejdsløsheds-kasserne her i tinget, under første behandling af det af den højtærede minister stillede forslag angående ændringer i arbejdsløsheds-kasseloven fremførte nogle synspunkter, der nærmest kunne forstås i modsat retning. Den højtærede minister sagde således — det står i Folketingstidende 1957-58, sp. 2250 —:

„Hertil kommer så de indvendinger, der er fremført i kommissionen over for de store kasser, og som jeg vel ikke behøver at spille tingets tid med. Jeg nævner kun i flugten, at det kan have

[Ninn-Hansen.]

sine vanskeligheder med kontrol, at administrationsudgifterne vil øges . . .“

Det er altså de synspunkter, den højtærede minister dengang fremsatte over for de store kasser. I dag fremsættes lignende synspunkter over for vort forslag, idet den højtærede socialminister siger, at administrationsudgifterne ville forøges, hvis vi fik for mange små kasser; men det, der er det afgørende, er, at den højtærede socialminister og regeringen dengang fastholdt det system, vi har, til trods for de indvendinger der fremkom fra oppositionens side, og at den højtærede minister dengang forsvarede det på en måde, som ikke alene dækkede over praktiske hensyn, men også dækkede over, vi kan vel sige mere ideelle hensyn, der var afgørende for den højtærede minister. Jeg skal citere et par enkelte bemærkninger, den højtærede minister dengang fremsatte. Ministeren sagde:

„Vi skal ikke med magt søge at fremtvinge en ensretning og således ignorere, hvad med langt større værdi kan fremgå af en organisk demokratisk udvikling.“

Og videre:

„Man må ikke glemme, at kasserne repræsenterer et udsnit af vort demokrati. De er vokset gradvis frem og skyldes først og fremmest arbejdernes egen indsats. Kasserne har — tror jeg man tør sige uden sentimentalitet — givet et stort antal mennesker større indsigt og større ansvar og skolet dem til meddelagtighed i styret. Adskillige kassers historie har formet sig på en sådan måde, at mange arbejdere ser med en vis stolthed på det, der er nået.“

Og derefter taler den højtærede minister om konformiteten og siger:

„Jeg er ikke sikker på, at demokratiet er tjent med en for vidtgående statslig konformitet på dette område, en konformitet, der skyldes statslig tvang.“

Jeg vil gerne tage disse bemærkninger til mig, for hvad er det, det her drejer sig om, andet end at vi siger, at med den funktionærudvikling, der er i gang her i landet, må de selvfølgelig have samme rettigheder, som arbejderne har, og som den højtærede socialminister glæder sig over at de har, for den højtærede minister siger, at det er noget afgørende for hele demokratiet og

den demokratiske udvikling, at man ikke fastsætter snævre bestemmelser, ikke slår noget af det i stykker, man ønsker organisk at bygge op. Men vi står i den situation, at ikke alle funktionærer får lov at opbygge systemet, som de ønsker; så langt skal friheden altså ikke gælde.

Den højtærede minister har været inde på den udvikling, der har fundet sted i arbejdernes faglige organisation, man kan vel sige den selvstændiggørelse af arbejderne, som er sket. Den højtærede minister kunne jo videre have sagt, for det er vel det, der ligger i hans bemærkninger om fortiden, at man dog ikke skal slå det i stykker, som arbejderne har opbygget, da arbejderne gennem deres organisationsdannelse og dannelsen af arbejdsløshedskasser virkede for at frigøre sig for et åg. Ja men det er også det, funktionærene vil. De funktionærer, der hører til de upolitiske organisationer, ønsker også at frigøre sig for et åg, nemlig De samvirkende Fagforbunds åg. Det er en lidt anden historie, men det kan vel ikke være forskelligt fra det, den højtærede minister ønsker at fremføre til forsvar for det system med arbejdsløshedskasser, som vi har i dag, når vi ønsker at sige: der må gælde den samme frihed for funktionærene under hensyn til den udvikling, der er foregået for deres vedkommende, idet vi tager i betragtning, at et stort antal funktionærer ønsker at danne deres egne selvstændige organisationer, hvor de er frigjort fra at skulle være deltagere i et samarbejde med De samvirkende Fagforbund. Denne frihed og selvstændighed ønsker vi at udbygge for funktionærene, således at de også får ret til at danne deres selvstændige arbejdsløshedskasser. Hvorfor i øvrigt sige deres selvstændige arbejdsløshedskasser? Hvem siger, der kommer mange små kasser? Jeg kunne da netop tænke mig, at den store upolitiske funktionærorganisation FTF var interesseret i at danne én stor arbejdsløshedskasse, og det ville det lovforslag, vi fremkommer med, netop give mulighed for at man kunne gøre, hvis det bliver vedtaget.

Den højtærede minister ved, og det ved også de partier i regeringen, der ikke har haft det samme tilknytningsforhold til De samvirkende Fagforbund, som den højtærede ministers parti har, at for Fælles-

[Ninn-Hansen.]

rådet for danske Tjenestemand- og Funktionærorganisationer er det et afgørende spørgsmål; jeg kan blot henvise til en udtalelse, der er fremsat af hr. Lyngesen, der er formand for FTF, det er en udtalelse til Berlingske Aftenavis den 17. marts 1959, hvori han siger følgende — jeg anmoder om tilladelse til et citat —:

„Vi er i høj grad interesseret i, at det ændringsforslag kommer frem. Vi ønsker ny bestemmelser på dette område. Som det er i dag, er der i virkeligheden tale om et monopol. Når én arbejdsløsheds-kasse er dannet inden for et område, er der lukket, således som det er tilfældet med H. og K.s arbejdsløsheds-kasse inden for kontor- og handelsmedhjælpergruppen. Det bør være sådan, at en arbejdsløsheds-kasse kan oprettes, når visse betingelser opfyldes, og når det ønskes af en passende stor gruppe. En af vore fagforeninger, nemlig under den forebyggende børneforsorg, har søgt om at få lov til at oprette egen arbejdsløsheds-kasse. Sagen ligger stadig i arbejdsdirektoratet, og der er i hvert fald ikke udsigt til, at den imødekommes i fredelighed. Arbejdsdirektoratet har meget vidtgående bemyndigelser på disse områder.“

Jeg synes, at denne udtalelse viser — det fremgik ikke helt af den højtærede ministers bemærkninger — at der i hvert fald er en konkret sag på dette område, men det viser navnlig, at det er en vanskelighed for de upolitiske funktionærorganisationers virksomhed, at de arbejdsløsheds-kassemæssigt må henvise deres medlemmer eller de medlemmer, de kunne få, til H. og K.s arbejdsløsheds-kasse. Det er altså et monopol, vi ønsker at ophæve.

At der har foreligget mange grunde for at ophæve det monopol, ved vi alle. Jeg skal ikke komme ind på alle de debatter, der har været ført i det høje ting i forbindelse med H. og K.s virksomhed. Jeg henviste til det i min fremsættelsestale, men jeg vil blot sige, at der er en enkelt ting, som må bevirke, at man bliver overordentlig betænkelig ved den måde, det foregår på. Det er den oplysning, der fremkom i den kendte Agnete Hansen-sag fra Århus, nemlig at den pligt, der var tale om til at være medlem af en arbejdsløsheds-kasse, af

H. og K. selv blev forstået på den måde, at de pågældende også havde pligt til at være medlem af H. og K.s fagforbund. Navnlig er det betænkeligt, når en af H. og K.s fremtrædende ledere selv har denne opfattelse. Det fremgår af dommen, hvori det siges — jeg beder om tilladelse til endnu et citat —:

„Forretningsfører Laurits Georg Albert Baunsgaard, der er forretningsfører for H. og K.s Jyllands afdeling og Århus afdeling samt formand for Århus kommunes sygehusudvalg, har bl. a. forklaret, at § 7 i overenskomsten blev fortolket således, at man skulle være medlem både af arbejdsløsheds-kassen og af Handels- og Kontormedhjælperforbundet, idet der aldrig før denne sags opståen har været sondret imellem disse.“

Jeg ved ikke, hvordan den højtærede socialminister har læst denne udtalelse, og hvilke konsekvenser det har fået for socialministeriets administration. Er det i anledning af denne oplysning, der viser, at et af H. og K.s mest fremtrædende medlemmer ikke kender til forskellen mellem pligten til medlemskab af en arbejdsløsheds-kasse og medlemskab af H. og K.s forbund, af socialministeriet anført over for H. og K., at man i fremtiden må sørge for klart at angive, at der er denne skillelinje, eller lader man H. og K. fortsætte den virksomhed, som H. og K. på dette og andre områder har udøvet for at bruge arbejdsløsheds-kasserne til at få medlemmer ind i H. og K.? Hvis socialministeriet har foretaget noget i anledning af det, der her er kommet frem, har sikret sig mod gentagelser, ja, så er den højtærede socialminister i hvert fald i stand til at sige, at han har gjort, hvad han kunne, men selvfølgelig kan dette ikke ske, uden at der kommer en reaktion.

Vort ønske med denne sag er, at H. og K.s monopolstilling ikke bevares, at der ikke sker dette, at H. og K. gennem denne monopolstilling får en indflydelse, det ikke burde have, heller ikke på det forhandlingsmæssige område. Vi husker alle sagen fra 1955, da den højtærede finansminister havde indgået en overenskomst med H. og K. om pligt for statens kontorfunktionærer til at være medlemmer af en arbejdsløsheds-kasse og en monopolstilling forhandlings-

[Ninn-Hansen.]

mæssigt for H. og K.s vedkommende. Et flertal i det høje ting vendte sig imod denne overenskomst, og den højtærede finansminister måtte derfor ophæve den. Jeg har endnu tro på, at der stadig væk er et flertal i tinget, der ønsker at forhindre, at en monopolvirksomhed på dette område kan opretholdes, og ønsker, at de upolitiske funktionærorganisationer får samme ret som andre. Derfor er det vort håb, at et flertal i tinget vil tilslutte sig det forslag til lovændring, vi her har fremsat.

Hans Rasmussen: Hvis folketingets medlemmer nærmere erindrer den drøftelse, der fandt sted, da der sidst blev foretaget ændringer i loven om arbejdsanvisning og arbejdsløshedsforsikring, vil det sikkert forekomme de fleste ejendommeligt, at oppositionen nu har fremsat et lovforslag, tagende sigte på, at lovens § 7, stk. 1, 2. punktum, udgår. Motiveringen herfor må siges at være yderst spinkel. I bemærkningerne til lovforslaget henviser man til, at der i praksis har vist sig vanskeligheder med hensyn til oprettelse af arbejdsløsheds-kasser, specielt understreget for de nyere funktionærorganisationer, hvorfor det ville være rimeligt at stille sig imødekommende over for disses ønsker. Når man i øvrigt erindrer oppositionens stilling ved de sidste ændringer i arbejdsløshedsloven, hvor det ærede medlem hr. Poul Sørensen såvel i den nedsatte kommission som senere her i folketinget gav udtryk for, at det eneste rigtige ville være, at vi fik nedskåret antallet af arbejdsløsheds-kasser og bestræbte os for at reducere dem så stærkt, at der kun blev 8, måske 9 kasser tilbage, synes det vel særlig ejendommeligt, at det ærede medlem nu kan lægge navn til et forslag som det foreliggende. Forslaget går jo diametralt imod den tankegang, oppositionen, både venstre og de konservative, gav udtryk for ved den sidste behandling af arbejdsløsheds-kasseloven. I stedet for at gå videre med deres rationaliseringstanker vil de altså nu give fri bane for, at enhver kontrol med oprettelse af nye og ikke engang påkrævede arbejdsløsheds-kasser kan fjernes.

Hvad det er for praktiske eksempler, der har foreligget, er jeg ikke helt bekendt

med, ud over at jeg har kendskab til, at f. eks. Danske Arkitekters Landsforbund har søgt tilladelse til oprettelse af en arbejdsløsheds-kasse. Jeg tror, at man inden for arbejdsnævnet er lidt forsigtig med at give en sådan tilladelse, og jeg er heller ikke sikker på, at den kan finde vej igennem socialministeriet. Danske Arkitekters Landsforbund tæller vel omkring 3 000 medlemmer, hvoraf $\frac{2}{3}$ skulle være selvstændige næringsdrivende, og det er i høj grad problematisk, om man uden videre skal give grønt lys for oprettelse af en arbejdsløsheds-kasse til en sådan forening. Det kan ikke være den tilskudsgivende part, nemlig staten, ligegyldigt, om der i flæng oprettes arbejdsløsheds-kasser, og det vil sikkert blive en yderst besværlig administration, fordi man inden for den nævnte arkitektforening søger at kombinere en lønmodtagerstilling med udøvelse af selvstændig erhvervsgering.

Bestemmelserne i arbejdsløsheds-kasse-loven er ikke tilfældigt placeret; de er undergået mange ændringer, og megen sagkundskab er kommet til udtryk i loven. Det er jo nødvendigt, at der kan skæres igennem. Hvis en forening, hvis flertal er arbejdsgivere, får en sådan arbejdsløsheds-kasse oprettet, vil det simpelt hen medføre, at kontrolbestemmelserne forflygtiges, og det må jeg meget stærkt advare imod. Jeg synes heller ikke, der er tvivl om, at det foreliggende lovforslag er et bestilt stykke arbejde, og jeg forstod også på den ærede ordfører hr. Ninn-Hansen, at der ikke lægges det mindste skjul på, at det, man ønsker med forslaget, simpelt hen er at muliggøre, at der inden for handels- og kontorfunktionærernes område kan oprettes flere kasser, som eventuelt kunne blive konkurrenter. Personlig tror jeg heller ikke, at man rigtig har vurderet, hvad administrationen af arbejdsløsheds-kasserne koster, og det er jo nu efter loven et anliggende, som kasserne selv må klare ud af deres egne midler.

Jeg vil gerne nævne et enkelt eksempel, som jeg forstår har oppositionens øre. Så vidt jeg kan se, er der ikke andre foreninger under Fællesrådet, der har en arbejdsløsheds-kasse, end de statsautoriserede sygeplejerskers forening, som vist tæller ca. 15 500 medlemmer. Før vi lavede loven om,

[Hans Rasmussen.]

modtog denne forening et statstilskud hvert år på 37 100 kr. Det er altså den slags kasser, oppositionen mener skal oprettes. Nu kunne det være meget rart i samme forbindelse at få at vide, hvor meget der udbetales i understøttelse. Det viser sig, at i året 1957-58 har de ikke udbetalt en eneste øre i understøttelse, men modtog alligevel statstilskud på 37 100 kr. Det er måske sådanne eksempler, der skal frem? Når oppositionen stemte imod ændringer i arbejdsløshedsloven sidste gang, var det måske, fordi man stadig ville have, der skulle tilflyde visse kasser administrationstilskud, uden at de selv nævneværdigt skulle bidrage. Det er meget rart at få tingene lagt på bordet, når ordføreren for forslagsstillerne, det ærede medlem hr. Ninn-Hansen, søger at trække linjerne så hårdt op. Inden for Handels- og Kontorfunktionærernes Forbund i Danmark betaler man mere end 4 mill. kr. om året i kontingenter til arbejdsløsheds-kassen. Det er min opfattelse, at det pågældende forbund udfører en solidaritetsgerning, som man ikke fra lovgiverens side og slet ikke fra oppositionens side skulle stille i noget dårligt lys, navnlig da vi ved, at H. og K.s medlemsstab er lønmodtagere i begrebets egentlige forstand og derfor kan blive udsat for arbejdsledighed.

Mon det i øvrigt ligger så ligetil, som det ærede medlem hr. Ninn-Hansen oplyser, med de nye funktionærgrupper. Jeg ved ikke, hvad det er for en ligestilling, som kan tilvejebringes. Så vidt jeg kan se af Fællesrådet for danske Tjenestemand- og Funktionærorganisationers medlemsliste, forekommer der meget sjældent arbejdsledighed i den forstand, vi i øvrigt kender det på arbejdsmarkedet, inden for de deciderede lønmodtagerorganisationers rækker.

Jeg gør opmærksom på, at oprettelsen af en arbejdsløshedskasse også er forbundet med et kostbart administrationsapparat, og midlerne til administrationen skal naturligvis — særlig efter den sidste ændring i loven — være tilbejbragt, inden man begynder at administrere sin egen kassevirksomhed.

Efter min opfattelse er kravet om oprettelse af arbejdsløshedskasser for disse funktionærgrupper mere følelsesbetonet end ud-

sprunget af nogen særlig realistisk sans, og derfor kan det være særdeles ønskværdigt at se lidt nærmere på medlemslisten for Fællesrådet for danske Tjenestemand- og Funktionærorganisationer. Når oppositionen over for det høje ting og over for offentligheden vil fremstille sagen på den måde, at funktionærerne skal have samme adgang til arbejdsløshedskasser som de løsere tilknyttede lønmodtagere inden for erhvervslevet, så tror jeg alligevel, at Fællesrådets aller fleste medlemmer trods alt sidder i en ganske anden stilling. Hvis man tager et repræsentativt udsnit af Fællesrådets medlemsliste, kan jeg f. eks. nævne: Danmarks Lærerforening med 20 000 medlemmer, Danske Statsemployéers Samråd med 12 000 medlemmer, Københavns Kommunalforening med 5 000 medlemmer, Statstjenestemandenes Centralorganisation med ca. 19 000 medlemmer, Danske Bankfunktionærers Landsforening med 8 000 medlemmer, Ministerialforeningen med 1 350 medlemmer og ikke at forglemme Den danske Præsteforening med 2 000 medlemmer.

Derudover kunne jeg også nævne en række mindre foreninger, såsom Foreningen af Politimestre i Danmark, Foreningen af Statsskovridere m. v., Foreningen af Statsembedsmænd ved Københavns Politi, Den danske Dommerforening, Foreningen af Dommerfuldmægtige i Danmark, Hovedorganisationen for Søofficerer m. fl., Foreningen af Amtmænd, Foreningen af Statsadvokater, Foreningen af Tjenestemand i Klasselotteriets Direktorat, Hærens Føniksorganisation, Sammenslutningen af Flyvevåbenets civile Tjenestemand og Funktionærer. Ja, der kunne nævnes mange andre lignende, og jeg vil gerne spørge det ærede medlem hr. Ninn-Hansen og også folkettinget, om man synes, at der i tilslutning til disse foreninger skulle oprettes arbejdsløshedskasser med tilskud fra staten, når hver eneste person, der står inden for de pågældende foreninger, er sikret i sin livsstilling, dels beskyttet af funktionærbestemmelserne, dels ved individuelle kontraktforhold, ved folketingsbeslutninger eller aftaler, der giver fuld dækning under sygdom og endelig sikrer vedkommende rimelige pensionsforhold, når tjenesten forlades.

Er der nogen, der tror på, at sådanne

[Hans Rasmussen.]

personer er så forhippede på, som det ærede medlem hr. Ninn-Hansen mente, at hele Fællesrådet skulle danne en arbejdsløshedskasse? Jeg ved ikke, om biskopperne kan afskediges og eventuelt gå arbejdsledige, men jeg tror ikke, de ved ugentlige bidrag vil sikre sig og bringe økonomiske ofre. Jeg kan ikke se rettere, end at det ville blive en karikatur af en lovgivning, hvis folketinget var den af oppositionen foreslåede ændring følgagtig; men det er, så vidt jeg kan bedømme det, vel også bare et politisk krumspring, præcis på samme måde som når oppositionen ved enhver lejlighed søger at bakke hr. Lyngesens primitive forslag om voldgift i arbejdsstridigheder op. Det er jo ingen sag at foreslå tvungen voldgift, når man forud sikrer sig, at næppe 8 pct. af Fællesrådets medlemmer kan komme ud for en sådan situation; det er vel kun bankfunktionærerne, der har givet sig i kast med en voldgift, og jeg gad nok se, hvordan voldgift i øvrigt skal kunne regulere hele arbejdsmarkedet, når man inden for dette område snart har brugt måneder for at ordne et så simpelt anliggende som lige løn for lige arbejde, og man er vel dårligt nok ved begyndelsen endnu.

Ud fra et fagforeningssynspunkt og rent personligt mener jeg, det er ganske rimeligt, at funktionærerne organiserer sig — jeg har selv forsøgt, om vi ikke kunne få en rimelig aftale i stand mellem Fællesrådet og De samvirkende Fagforbund på arbejdsmarkedet — men det er nu engang helt horribelt, om et så uhomogent fællesskab som Fællesrådet skulle vise vej med hensyn til, hvordan lovgivningen vedrørende arbejdsløhedskasserne skal indrettes, og hvordan stridighederne på arbejdsmarkedet skal afgøres. Det forekommer mig, at naturen går over optugtelsen, og det ville være mere klædeligt, om den pågældende organisations formand optrådte med lidt større beskedenhed, når det drejer sig om drøftelserne af de principielle problemer, som

stats- og kommunalforeninger, lærerforeninger, præsteforeninger, amtmandsforeninger, statsadvokatforeninger og officersforeninger aldrig nogen sinde kan blive deltagere i eller påvirket af. Disse sidste bemærkninger skal oppositionen i øvrigt ikke tage sig alt for nær; den kan jo ikke gøre for, hvordan hr. Lyngesen springer rundt.

Jeg tør trygt gå i gang med en udvalgsbehandling angående det foreliggende forslag. Vi fra vor side vil gerne gå i detaljer og medvirke til at nå frem til en løsning, når der er tale om åbenbare uretfærdigheder; men at give frit slag for oprettelse af unødvendige arbejdsløhedskasser vil vi modvirke, for det er stik imod den udviklingens lov, som vi navnlig på dette område må underkaste os.

Modernisering og rationalisering inden for arbejdsløhedskassernes område er sikkert en sag af stor vigtighed, men det er lige lovlig flot, når det ærede medlem hr. Ninn-Hansen anfører, at forslagsstillerne i øvrigt er utilfredse med administrationen af arbejdsløhedskasserne. Kan man udtale sig sagligt om administrationen? Har man bestemte forhold at pege på? Er det ikke på grund af ukendskab til forholdene, at man stiller sig så negativt og siger, at man ikke er tilfreds? Det er dog for letkøbt. I øvrigt er det en kendsgerning, at alle de funktionærforeninger, der er tilknyttet Fællesrepræsentationen for danske Arbejdsleder- og tekniske Funktionærforeninger, nemlig Foreningen af Værkstedsfunktionærer i Jernindustrien i Danmark, Foreningen af Arbejdsledere i Danmark, herunder Danmarks Formandsforening, Maskinmestrenes Forening og Teknisk Landsforbund, jo alle sammen har en arbejdsløhedskasse knyttet til deres virksomhed. Hvad gør man vrøvl over? Det drejer sig på disse områder om ca. 25 000 funktionærer, der er arbejdsløhedsforsikret, hvilket vi i sig selv finder naturligt, da deres stilling i erhvervslivet er forbundet med risiko for arbejdsledighed. Dog må

[Hans Rasmussen.]

jeg tilføje, at jernindustriens værkstedsfunktionærers og Maskinmesterforeningens arbejdsløshedskasser ikke er statsunderstøttet, men statsanerkendt.

Disse eksempler viser, at dér, hvor det er påkrævet at oprette arbejdsløshedskasser i tilknytning til funktionæreforeninger, vil det kunne lade sig gøre med de gældende lovbestemmelser. Det er dog ikke utænkeligt, at arbejdsløshedslovgivningen må ændres, så måske enhver lønmodtager kan komme til at bidrage med direkte beløb alt efter økonomisk evne. Det er ting, vi er parat til at se på, og jeg tager absolut hatten af, bl. a. for Dansk Arbejdsmands Forbunds medlemmer, der ud af deres ringe fortjeneste hver eneste uge skal bidrage med et beløb på 5 kr. og 50 øre til arbejdsløhedskassen.

I stedet for en udvidelse af de ca. 66 anerkendte arbejdsløshedskasser, der for tiden består, var det måske mere rimeligt, om vi foretog en forenkling. Det ville være helt hen i vejret, om man tog de nuværende kontrolbestemmelser ud af loven, som meget fornuftigt foreskriver, at hvis der inden for et fag eller det pågældende stedlige område findes en anerkendt arbejdsløshedskasse, kan arbejds- og socialministeren i overensstemmelse med arbejdsnævnet nægte anerkendelse af flere arbejdsløshedskasser.

Den her foreslåede ændring kan altså ikke få mit partis tilslutning; men som jeg allerede har nævnt, vil vi fra vor side være villige til i et udvalg at undersøge, om der f. eks. har fundet misbrug sted, eller om noget kontrolorgan har svigtet på enkelte punkter; men vi kan ikke give grønt lys for at gøre det foreliggende lovforslag til lov. Jeg tror i øvrigt heller ikke, at fornuftige politikere, når de kommer sammen og sagligt drøfter tingene, vil være med hertil, for det er ikke følelsesafgørelser, men derimod realitetsafgørelser, vi gerne skulle træffe her i tinget.

Lorentzen: Dette lille lovforslag siger jo kort og godt, at vi skal lade 2. punktum i arbejdsløhedsforsikringslovens § 7, stk. 1, gå ud. Det hedder heri:

„Findes der for vedkommende fag eller for det pågældende stedlige område allerede en anerkendt arbejdsløshedskasse, kan arbejds- og socialministeren dog i overensstemmelse med indstilling af ar-

bejdsnævnet nægte anerkendelse af en ny faglig eller stedlig begrænset arbejdsløshedskasse.“

Mere drejer det sig ikke om. Derfor forundrer det mig, at det ærede medlem hr. Hans Rasmussen i den grad kan svinge sig op til den store udfoldelse, som han gjorde. Det fik mig til at tænke på, at der måske alligevel kan ligge noget mere i dette lovforslag, end det ærede medlem gav udtryk for. Jeg var også et øjeblik ved at tænke: mon du ikke har overset, at dommere og amtmænd måske kan komme ind i en arbejdsløhedskasse? Men jeg fik jo ret hurtigt at vide, at det havde ikke noget med selve sagen at gøre, det blev bare nævnt i forbindelse med et eller andet.

I den såkaldte arbejdsløhedskommission har jeg tit med stor glæde hørt på det ærede medlem hr. Hans Rasmussen. Det er en mand, der ved meget, en mand, der har en køn og elskværdig fremstillingsform — normalt! (*Munterhed*). Jeg ved, at det ærede medlem i virkeligheden er en mand med moderne tanker, og det er jo rigtigt, at det ikke var det ærede medlems skyld, at man ikke dengang kom ind på moderne tanker, f. eks. i retning af at danne arbejdsløshedskasser efter industriforbund eller lignende. Men det ærede medlem fik ikke sine partifællers følgeskab til gennemførelse af de udmærkede tanker, som han ofte gav udtryk for.

Jeg er derfor en lille smule desorienteret. Jeg kan slet ikke forstå, at det ærede medlem kan svinge sig op til de højder, han svang sig op til her i dag; men jeg må indrømme, at der kan jo være forskellige temperamenter i det ærede medlem.

Det, man kunne risikere, var, at vi, hvis disse mange små arbejdsløshedskasser blev oprettet, fik et dyrt apparat, som staten skulle bidrage til. Men det er jo rigtigt, som det ærede medlem hr. Hans Rasmussen gjorde opmærksom på for et øjeblik siden, at ved den ændring af arbejdsløhedskasse-loven, som fandt sted for nylig, overlod man — i øvrigt på initiativ af Arbejdsmandenes Arbejdsløshedskasse — til kasserne selv at afholde driftsudgifterne; så det kan altså ikke være det problem, der volder vanskeligheder. Kasserne kan selv bestemme, dels hvilke understøttelser de vil give, dels det apparat, de skal administreres med,

[Lorentzen.]

for de skal selv afholde udgifterne derved.

Det centrale i sagen er jo slet ikke det med funktionærerne, nej, det centrale i sagen er dette — det var den højtærede minister også inde på — at arbejdsløsheds-kasserne er bange for, at der skal oprettes kasser for folk, som enten sidder i pensions-givende stillinger eller på anden måde er nogenlunde sikret, således at faren for arbejdsløshed for dem ikke er så stor. Jeg har f. eks. deltaget i mange forhand-linger med gasværksarbejderne, som ønskede at komme ud af Arbejdsmandenes Arbejds-løshedskasse, medens kassen holdt på dem og ville have, de skulle blive stående dér. Det samme problem gør sig gældende både i den ene og den anden kasse. Man kan naturligvis diskutere, hvorvidt det er rig-tigt af de pågældende at gå ud af deres arbejdsløshedskasse, for de kan naturligvis, hvis de laver deres egen arbejdsløsheds-kasse, sikre sig med langt mindre bidrag, fordi risikoen for, at medlemmerne af den nyoprettede kasse skal komme ud i arbejds-løshed, ikke er så forfærdelig stor. Det samme gælder formentlig også for store dele af funktionærer o. s. v., hvis man begrænsede arbejdsløshedskassens område. Men det, man er bange for fra kassernes ledelses side, er først og fremmest dette, som også den højtærede socialminister gjorde opmærksom på, at kasserne kom til at stå tilbage med dem, der trækker på kasserne, medens de, der kan klare sig uden kasserne, vil komme til at stå udenfor. Jeg ved ikke, om risikoen er så stor, som man tror. Mit hjerte er slet ikke med de folk, som har hørt til en kasse, men melder sig ud af den, fordi de kommer i bedre økonomisk stilling. Det er nu slet ikke sikkert, det bliver så forfærdelig mange. Men det, jeg synes man må tilstræbe i dette land, er en vis form for frihed. Vi er så forfærdelig bange for frihed. Vi taler nok om frihed både ved den ene og den anden lejlighed, men når det kommer til stykket, frygter vi den; de fleste er jo bange for friheden. Hvorfor skulle det ærede medlem hr. Hans Rasmussen, denne ellers ligevægtige og besindige mand, blive så vred over tanken om at overlade til medlemmerne selv, om de vil danne en kasse under ansvar efter loven og med de regler, som loven i øvrigt

foreskriver? Hvorfor tage sådan på vej? Er det ikke en ganske simpel ting? Er der noget unaturligt i, at man siger: I må godt danne jeres kasse, forudsat I opfylder lovens betingelser og i øvrigt de vilkår, som loven til enhver tid fastsætter?

Hvis jeg ikke tager helt fejl, men det gør jeg måske, af det radikale venstre og også af retsforbundet og det ærede medlem hr. Niels Andersen, så må disse partier også være tilhængere af frihed, og hvis de så prøver på ganske stille uden store bravader at læse det igennem, der er foreslået, vil de se, at det er meget beskedent. Det er slet ikke noget med basuner og med, at det hele skal væltes, det er et ganske jævnt forslag. (*Afbrydelse*). Ja, jeg tror, det var den højtærede økonomiminister, der kom med en behagelig afbrydelse, men dem kender vi, så det kan ikke genere mig. Men prøv engang at se på forslaget, at se ganske roligt på det uden at være vred, og så vil man sige: ja men er det en revolution, man vil fremkalde? Er det, der foreslås, ikke ganske simpelt foreslået ud fra den almin-delige trang til menneskelig frihed? Ja, den højtærede fiskeriminister morer sig. Det er jo også dejligt; jeg synes egentlig også, det vil være morsomt, hvis den højt-ærede fiskeriminister vil modarbejde dette lovforslag.

Baunsgaard: Det fremsatte lovforslag blev af det ærede medlem hr. Ninn-Hansen specielt begrundet med udviklingen inden for funktionærområdet. Imidlertid vil det jo, hvis man som foreslået sletter bestemmelsen i § 7, stk. 1, 2. punktum, medføre, at enhver arbejdsløshedskasse kan blive anerkendt, når den opfylder rent formelle betingelser, selv om konsekvensen kan blive, at et stort antal kasser deler sig efter økonomiske sær-interesser. En sådan deling i mange kasser vil imidlertid indebære fare for, at det hele ender i kaos. Medens vi i dag har lidt over tres arbejdsløshedskasser, løbes der ved at åbne den sluse, der indeholdes i lovforslaget, en risiko for, at en hel række nye kasser vil opstå med deraf følgende risiko for vanskeligt administration og kontrol. Denne ud-vikling vil være stik imod, hvad det ærede medlem hr. Poul Sørensen tilstræbte i fjor, nemlig at nå frem til færre kasser for at skabe solidaritet på et bredt grundlag.

[Baunsgaard.]

Derfor er det foreliggende lovforslag usagligt. Tilbage bliver imidlertid spørgsmålet, hvorledes bestemmelsen i § 7 skal praktiseres i hvert enkelt tilfælde, og her kan der nok være noget, der trænger til yderligere afklaring. Forudsætningen for den nugældende lovgivning er jo, at den enkelte frit kan melde sig ind i en arbejdsløshedskasse, uden at der øves tryk over for ham med hensyn til tilhørsforhold til en eller anden forening eller politisk retning. Det er i overensstemmelse med arbejdsløshedsforsikringslovens ord. Hvis disse forudsætninger ikke efterleves, vil trangen til deling af kasserne opstå også på områder, hvor en deling af andre grunde ikke er ønskelig. Det er meget vigtigt, at vi passer på, at der ikke efterhånden kommer et usundt sprængnings-element ind i vor arbejdsløshedsforsikring. På de områder, jeg har nævnt, kan der derfor meget vel være grund til overvejelser, ligesom den udvikling, der har fundet sted og i stedse stigende tempo finder sted inden for funktionærområdet, gør det sandsynligt, at der netop her kan opstå et behov. Også på dette område kan funktionærerne påregne at det radikale venstre vil være lyd hørt over for ønsker, som en naturlig udvikling gør berettiget.

Vort standpunkt må derfor være, at vi ikke kan tiltræde det foreliggende lovforslag, fordi det vil have uberegnelige følger for hele det grundlag, hvorpå vor arbejdsløshedsforsikring hviler, men vi vil gerne i et udvalg være med til at overveje, hvor de naturlige delingslinjer mellem arbejdsløshedskasserne bør være, således at der ikke risikeres en almindelig splittelse inden for et stort antal kasser.

Jeg lagde mærke til, at det ærede medlem hr. Hans Rasmussen, ud over en række både tiltalende og krasse bemærkninger, på visse områder havde held til at få draget ting frem, som jeg synes ligger uden for denne diskussion. Han fik bl. a. draget spørgsmålet om voldgift frem. Jeg må sige, at jeg er glad for, at det ærede medlem hr. Hans Rasmussen her fik luft for sin utilfredshed over, at andre end han udtaler sig om arbejdsmarkedets forhold. Disse spørgsmål er nu engang denne sag uvedkommende, og jeg finder derfor, at det er glædeligt, de blev omtalt, så er de bragt til side, og vi kan

formentlig i udvalget gå til et sagligt arbejde uden at være belastet af de i denne forbindelse usaglige elementer, som det ærede medlem bragte ind i debatten.

Må jeg sige til det ærede medlem hr. Lorentzen, som sagde, at der ikke var nogen grund til at blive ophidset over dette lovforslag, at jeg må formode, han har opdaget af min stemmeføring, at det er jeg ikke. Når det ærede medlem siger, at der ikke er noget med basuner i lovforslaget, kan jeg være enig med ham i, at det ikke har noget med fanfarer at gøre, men der var dog en del trækbasun i det, for forholdet er det, at han og — det må jo specielt forbavse — det ærede medlem hr. Poul Sørensen står som medforslagsstillere til dette, der er i diametral modsætning til det, det ærede medlem har bragt på fode, når han har forsøgt at være saglig, og at det ærede medlem i det omfang, som tilfældet er her, har ladet partitaktikken gå ud over det saglige og derved tror, at man kan gavne den del af funktionærområdet, som også vi ønsker at gavne.

Jeg vil derfor henstille, at lovforslaget henvises til et udvalg, hvor der kan ske en virkelig behandling af de spørgsmål, som lovforslaget vedrører, men som det absolut ikke har givet nogen løsning på.

Niels Andersen: Det foreliggende lovforslag har til hensigt fuldstændigt at fjerne den kontrol, der er med oprettelse af arbejdsløshedskasser. Når man tager i betragtning, at der trods alt er betydelige statsmidler i arbejdsløshedskasserne, kan man med nogen ret rejse det spørgsmål, om det vil være rigtigt ikke at have nogen kontrol. Efter min opfattelse er det i hvert tilfælde ikke rigtigt, og derfor kan vi ikke give forslaget tilslutning, som det nu foreligger.

Hvilke bestemmelser er der i den gældende lov for, at man kan få ret til at oprette en arbejdsløshedskasse? Det fremgår af den højtærede ministers tale, at der mindst skal være 100 medlemmer, og at kassen skal omfatte en landsdel. Disse to krav synes jeg er meget, meget små. Det er beskedne krav, der her stilles, men derudover kræves det, at arbejdsnævnet skal godkende oprettelsen af en arbejdsløshedskasse. Jeg tør ikke sige, om administrationen her har været sådan, at man kan

[Niels Andersen.]

kritisere den, men jeg er villig til at se på det i udvalget.

Jeg er helt enig med det ærede medlem hr. Lorentzen, når han siger, at det centrale i lovforslaget er spørgsmålet, om man skal tillade oprettelse af nye arbejdsløsheds-kasser, hvor risikoen for ledighed er meget ringe, således at de mennesker, der er særlig udsat for ledighed, samles i bestemte arbejdsløsheds-kasser. Jeg vil anse en sådan udvikling for at være meget uheldig, men vil understrege, at det udvalg, som nu bliver nedsat, bør stille sig meget velvilligt over for de samfundsgrupper, som har anker at fremføre over den administration, der har været. Jeg vil sige til de funktionærgrupper, som eventuelt mener, at de ikke kan få oprettet den arbejdsløsheds-kasse, som de anser for at være den rigtige, at nu er tiden inde til, at de henvender sig til det udvalg, som bliver nedsat, og så vil jeg medvirke til, at vi undersøger problemerne nærmere vedrørende de enkelte områder.

Med disse bemærkninger skal jeg tilsige en velvillig og saglig behandling i et udvalg, men kan altså ikke give tilslutning til lovforslaget, som det nu foreligger.

Alfred Jensen: Der har været talt en hel del om personlig frihed og frihed til at blive fri for at gå ind i en organisation. Det kan naturligvis bringes frem i en diskussion om det lovforslag, vi behandler, men skal man holde sig til ordlyden og bemærkningerne til lovforslaget, drejer det sig jo ikke om, hvorvidt man har ret til at være i en arbejdsløsheds-kasse og stå uden for den faglige organisation. Nej, det drejer sig om, hvorvidt organisationerne skal have mulighed for inden for et område, hvor der allerede er arbejdsløsheds-kasser, at oprette nye arbejdsløsheds-kasser. Det er problemet, og det kan vi ikke gå ind for. Jeg har ikke den opfattelse, at administrationen af arbejdsløshedslovgivningen er i dårlige hænder, når den foretages af fagbevægelsens folk. Jeg har den modsatte opfattelse: at den er i de bedste hænder. Man mærker i det forslag, der her ligger på tingets bord, at det, man egentlig sigter mod, er at få administrationen af arbejdsløsheds-kasserne fjernet fra fagbevægelsen. Det gør ordføreren for forslags-

stillerne heller ikke forsøg på at skjule. Han nævner det tværtimod i fremsættelsestalen.

Det er vor opfattelse, at netop den bestående administration af arbejdsløshedslovgivningen er et eksempel på, hvordan sociallovgivningen egentlig skulle administreres. Der er forskel på den måde, hvorpå man behandles på socialkontorerne og på kontrolstederne, og det må absolut hidrøre fra, at de personer, der administrerer arbejdsløshedslovgivningen, er udgået fra de rækker, hvor man ved, hvor skoen trykker. Det er en stor fordel, og den skal man ikke se bort fra.

De kontrolforanstaltninger, der er gennemført, vil jeg tro er af en sådan art, at man vel ikke kan komme stort længere i denne henseende. Man kan sige, at man er kommet så langt med kontrolforanstaltninger, at det nærmer sig karikatur og krakileri. Jeg skal ikke ved denne lejlighed drage eksempler frem herpå — selv om det er muligt at komme med sådanne eksempler — men det skyldes jo ikke administrationen af arbejdsløsheds-kasserne, det skyldes de kontrolforanstaltninger og det kontrolsystem, som man efter vor opfattelse i misforstået mistillid søger at hæfte på administrationen af arbejdsløshedslovgivningen.

Vi ønsker ikke at være med til at fremme de ønsker, man her har fra fagforeningsfjendtlig side. Man må gøre sig klart, at det, man ønsker her, er at få fagbevægelsen svækket. Det er besynderligt, at man nu, efter at der i lang tid fra arbejdsgiverside, overklasseside, venstres og det konservative folkepartis side er gået ind for, at arbejderne skulle lave industriforbund, at arbejdsløsheds-kasserne skulle centraliseres, kommer med et forslag, der går i modsat retning. Man mærker jo hensigten dermed, og man sporer den også i den argumentation, der er ført frem. Jeg hørte af den ærede ordfører for forslagsstillerne, at man ønsker at blive fri for De samvirkende Fagforbunds åg; derfor ville man have en sådan lovændring. Må jeg sige, at det er absolut ikke nødvendigt at ændre loven, for at et forbund kan blive fri for De samvirkende Fagforbunds åg, hvis man føler det sådan. Der findes forbund, der ikke er medlem af De samvirkende Fagforbund, men som har arbejdsløsheds-kasse. Der har været fagfor-

[Alfred Jensen.]

bund, der har stået uden for De samvirkende Fagforbund, altså ikke har været underkastet dette ág.

Jeg skal gerne melde mig som en af dem, der ikke i et og alt er enig i De samvirkende Fagforbunds optræden, men derfra og til at gå den vej, som her anbefales, er et langt spring. Lønmodtagerne og specielt naturligvis arbejdere og funktionærer har fælles interesser over for arbejdsgiverne, det kommer frem den ene gang efter den anden, selv om de, der går med flip, føler, at de er lidt bedre placeret, hvad de vel også i almindelighed er. De fælles interesser over for den fælles modstander er trods alt til stede. Derfor advarer vi mod, at man driver den utilfredshed, der er, frem til en sådan spekulation, som der her er tale om; for her spekulerer man i virkeligheden i at få fagbevægelsen sprængt og opdelt. Jeg har den opfattelse, at man må søge at få den rigtige optræden frem inden for fagbevægelsen, så at man, når alt kommer til alt, i vigtige afgørende situationer kan stå samlet om at værne arbejderklassens interesser, økonomisk, politisk og på arbejdspladsen. Lad divergenserne være aldrig så store, det burde kun i de allerværste tilfælde komme dertil, at man må spalte sig ud.

Men her er endnu et moment, som de ærede forslagsstillere ikke har gjort sig klart: at det er muligt for en fagforening at stå uden for et fagforbund, som tilhører De samvirkende Fagforbund, og dog være medlem af den arbejdsløshedskasse, som findes inden for området. Jeg ved ikke, om man har ændret administrationen, men de, der kender en lille smule til arbejdsløshedskassernes historie og udvikling, vil vide, at skibsværftsarbejderne for mange år siden af utilfredshed med ledelsen af Dansk Arbejdsmands Forbund trådte ud af dette, men fortsat var medlem af Arbejdsmandenes Arbejdsløshedskasse. De må også vide, at det samme var tilfældet for murerarbejdsmændene i København, for bygningsssnedkerne i København; de stod uden for deres forbund, men var medlem af arbejdsløsheds-kassen, organisatorisk som fagforening i hovedstaden. Det ærede medlem hr. Hans Rasmussen kunne også have oplyst, at da afdeling 1 af Dansk Smede- & Maskin-

arbejder-Forbund blev erklæret konkurs, oprettede disse medlemmer en organisation uden for, men med medlemskab i Smede- og Maskinarbejdernes Arbejdsløshedskasse. Og man kan fortsætte. Den københavnske afdeling af Murerforbundet i Danmark stod i mange år uden for dette, men var medlem af arbejdsløsheds-kassen.

Når man kender alt det, forbavses man over det ringe kendskab, de ærede forslagsstillere egentlig har til arbejdsløsheds-kassernes historie, til de muligheder, der er, hvis man vil være fri for det ág, som det måtte være at stå i forbundet. Jeg ser ikke rettere, end at det, man foregiver at ville nå frem til her, kan man nå frem til inden for den bestående lovgivning selv med de bemyndigelser, ministeren og nævnet har. Tilbage bliver derfor kun, at man spørger sig selv: hvorfor laver man denne aktion? Det kan da ikke være for at sikre, at en samling funktionærer, en samling medlemmer af Handels- og Kontorfunktionærernes Forbund i Danmark, der ønsker at stå uden for forbundet, kan have mulighed for at stå i arbejdsløsheds-kassen; for det har de. Hvad er det da så, man vil? Man vil sætte et stød ind imod den samling, som findes i arbejderklassen; man vil forhindre, at funktionærerne slutter sig sammen med deres egentlige forbundsfæller i den klassekamp, som uanset fraserne om fællesskab foregår i vort land. Det er det, man sætter ind for, det er det, man tror at man fremmer ad den vej. Jeg tror, at manøvren af denne art er såre gennemskuelige. Det er muligt, at der sidder nogle gamle tanter rundt omkring, som vrider hænderne og synes, at det er rart, at der er nogle, der vil forsvare friheden, forsvare en arbejders og funktionærs ret til at stå uden for sin faglige organisation, men vi, der kender lidt til forholdene på arbejdspladserne, ved, at en sådan frihed for den enkelte må de mange betale dermed, at de kollektive overenskomster undermineres og undergraves og lønmodtagerne underbydes.

Jeg begyndte med at sige, at vi kan ikke gå med til dette lovforslag. Vi vil tværtimod modarbejde det, afsløre baggrunden for og hensigten med det på en sådan måde, at det vil blive umuligt at gennemføre noget, der blot tilnærmelsesvis indfrier de ønsker, som forslagsstillerne har.

Poul Sørensen: Da mit navn har været blandet ind i debatten et par gange, vil jeg gøre et par bemærkninger til det forslag, som er fremsat her.

Jeg skal ikke nægte, at jeg på det område, som her drøftes, arbejdsløshedskasserne, er en skuffet mand. Jeg har forsøgt at medvirke til i adskillige forhandlinger gennem årene, for kort tid siden i en kommission og senere i et udvalgsarbejde, at få moderniseret arbejdsløshedslovgivningen her i landet. Det har været ganske umuligt at ændre ved den struktur, som vi har levet under igennem mange, mange år, og det ejendommelige er, som det også allerede har været nævnt, at den mand, der under disse forhandlinger har givet udtryk for de mest moderne og imødekommende tanker, er det ærede medlem hr. Hans Rasmussen. Efter det ærede medlems tale i dag kan det høje tings ærede medlemmer sikkert forstå, at min skuffelse i det spørgsmål ikke er blevet mindre. Noget mere afvisende, noget efter min mening mere reaktionært end de synspunkter, det ærede medlem fremførte her, skal man vist lede længe efter.

Jeg vil gerne for mit vedkommende gøre den betragtning gældende, som måske også kan medvirke til at belyse hele situationen, at der jo er sket en ændring på arbejdsmarkedet i den sidste tid. Det beder jeg også ærede medlemmer tage med i deres overvejelser. For et år, måske halvandet år siden hørte vi en voldsom tale fra De samvirkende Fagforbunds side mod de nydannede funktionærorganisationer — i gamle dage kaldte man dem vist de gule organisationer — og det var ikke småting, der blev sagt imod dem; men i de sidste måneder har man stiftet bekendtskab med helt andre toner. De samvirkende Fagforbund indbyder oven i købet disse organisationer til forhandling og samarbejde. På de vilkår, der angives, har det ikke kunnet accepteres, og det forstår jeg meget vel. Denne side af sagen må tages med i overvejelserne, når man skal bedømme den afgjorte ændring, der er foregået i hele arbejdsmarkedets struktur.

Jeg vil også gerne gøre det synspunkt gældende, at jeg i og for sig godt forstår, at de, der i årevis og måske et langt liv igennem har arbejdet med deres arbejdsløshedskasser, tjent den sag og tjent den godt, bliver

meget harme, hvis andre begynder at blande sig ind i det, de nu mener at have patent på. Det er jo det, vi har stået over for, hver gang vi har drøftet spørgsmålet, og det har selvfølgelig været medvirkende til, at det har været ganske omsonst at tale om en ændring i opbygningen af arbejdsløshedskasserne. Men se, det, vi ønsker at nå frem til med vort lovforslag, har ikke spor med det at gøre. De må beholde alt det, de har — jeg mener, det er forkert — det er jo ikke hensigten at fratage hverken det ærede medlem hr. Hans Rasmussen eller andre fagforeningsledere det, de altså selv mener at have vundet hævde på. Vi ønsker at komme den gruppe i møde, som siger: vi vil ikke ind i en situation som den, funktionærer var inde i, da Agnete Hansen-sagen i Århus var på tale. Man kan være imod det synspunkt, men det er dog et synspunkt: vi vil ikke ind i en sådan situation, vi vil ikke presses ind i noget lignende, og vi vil altså ikke være medlemmer af De samvirkende Fagforbund, og ud fra det synspunkt fremsætter vi vort lovforslag, som har til hensigt at skaffe denne del af funktionærstanden en arbejdsløshedskasse.

Man skulle dog tro, det var en hæderlig og god ting, man her forsøgte at få gennemført, og derfor er det ærede medlem hr. Hans Rasmussens tale her i dag mig ganske uforståelig. Men den bringer selvfølgelig klarhed i sagen, og jeg kan i og for sig ikke sige, at jeg med hensyn til fremme af sagen har været ked af den tale. Der er, som det også er blevet sagt af de to øvrige regeringspartiers ordførere, vist forståelse for denne sag.

Det, vi vil have fremmet med et udvalgsarbejde, er simpelt hen spørgsmålet om en arbejdsløshedskasse for de funktionærer, der ikke ønsker at være medlemmer af De samvirkende Fagforbund, og mon ikke flertallet af befolkningen vil kunne stå bag et sådant ønske og et sådant arbejde? Der kan måske fremføres ting, som skal være anderledes, men det vil jeg tro at alle vi, der har fremsat lovforslaget, er tilbøjelige til at gå ind i en overvejelse af.

Det er muligt, man ikke i dag kan få besked på, om det mål, vi har sat os, altså en ny arbejdsløshedskasse for funktionærer parallel med handels- og kontorfunktionærernes, vil kunne støttes af et flertal her i

[Poul Sørensen.]

salen; hertil regner jeg også de to mindste regeringspartier. Det var i og for sig hensigten med forslaget, men det er måske for tidligt at bede om en udtalelse herom? Det ærede medlem hr. Hans Rasmussens meninger herom har vi hørt klart og tydeligt, og det fremmer i og for sig forhandlingerne; således ser jeg på det.

Socialministeren (Bomholt): Der foreligger for mig 2 kendsgerninger. For det første er der intet andragende fremsendt, hverken til ministeriet eller dets institutioner. Vi har altså ikke haft lejlighed til, mulighed for at sagsbehandle et sådant andragende. For det andet har der hidtil i arbejdsnævnet, så vidt jeg har kunnet undersøge sagerne, været enstemmighed i de afslag, der er givet, enstemmighed i et navn, der også har politiske repræsentanter.

Da andragendet vedrørende Arbejdsløshedskassen for Maskinistforeningen i Danmark blev fremsat, blev det enstemmigt afvist. Da man behandlede Arbejdsløshedskassen for De samvirkende Pølseforhandlere, endte det med et enstemmigt afslag. Arbejdsløshedskassen for danske Fodermesterforeninger søgte om anerkendelse, enigt afslag. Arbejdsløshedskassen for Kuske og Chauffører i Kolding søgte om anerkendelse; der var enstemmighed om ikke at anerkende kassen. Arbejdsløshedskassen for Stats- og Privatbanernes Rutebilchauffører søgte anerkendelse. Medlemmerne Bouet og Melchior Kjeldsen stemte ikke; men i øvrigt var der enighed om ikke at anerkende. Det kom altså ikke til nogen nej-holdning fra noget medlems side, og der er ikke mig bekendt nogen nej-holdning i nogen behandlingssag.

Sagligt ville jeg tro, at et andragende omfattende FTF måtte få et besynderligt udseende, men der er jo ingen, der forhindrer den pågældende organisation i at fremsende et sådant andragende omfattende hele denne meget store kreds af vidt forskellige grupper, hvoraf visse grupper repræsenterer topstillinger i staten. Vi vil naturligvis, hvis der fremkommer et andragende, behandle det sagligt.

Det eneste sorte punkt, som jeg har bemærket under denne behandling, er det ærede medlem hr. Ninn-Hansens meget

ensidige klassepolitiske angreb på H. og K., en fremgangsmåde, som jeg for mit vedkommende ikke agter at følge op.

Ordføreren for forslagsstillerne (Ninn-Hansen): Jeg må måske fremsætte den bemærkning, at det ville jo også have undret mig, hvis den højtærede minister havde fulgt mit angreb på H. og K. op, det havde jeg egentlig heller ikke regnet med. Men hensigten med dette forslag er jo som sagt ikke at angribe H. og K., der vil få lov til også efter vedtagelsen af forslaget at have og administrere deres egen arbejdsløshedskasse. Vi synes blot ikke, de skal have lov at være alene om det.

Jeg synes, den højtærede minister beskæftigede sig lidt for meget med fortiden, men burde have beskæftiget sig lidt mere med de fremtidige forhold. Den højtærede minister står jo dog over for den kendsgerning, at vi har haft og må regne med at få en endnu stærkere udvikling af funktionærstanden her i landet. De 350 000-400 000 funktionærer, vi har i dag, har vel et rimeligt krav på, at man tager samme hensyn til dem, som man tager til andre grupper i samfundet, og når vi ved, at vi om ikke alt for mange år må regne med, at tjenestemænd og funktionærer tilsammen er den største gruppe i den danske befolkning — således tegner hele udviklingen — så er der vel ikke noget unaturligt i, at vi fører de spørgsmål frem, der i særlig grad må have interesse for dem.

Vi har ikke fået noget klart svar med hensyn til det forslag, vi har fremsat. Jeg må vel forstå det således, at vi heller ikke har fået noget klart svar fra regeringens side. Vi har fået det fra den højtærede minister, der ikke ønsker, at vort lovforslag skal gennemføres, og jeg må forstå ministerens sidste bemærkninger således, at han heller ikke kunne give noget tilsagn om, at et andragende fra FTF om arbejdsløshedskasser ville blive imødekommet. Det er den højtærede ministers mening. En lignende opfattelse er kommet til udtryk i det ærede medlem hr. Hans Rasmussens tale, og det ærede medlem hr. Alfred Jensen var jo også ganske som ventet fuldstændig afvisende over for vort forslag. Når jeg alligevel ikke forventer, at vi kan opfatte det som en klar afvisning fra regeringens side,

[Ninn-Hansen.]

skyldes det bemærkninger, der er fremsat af andre ordførere i denne sag.

Jeg vil gerne knytte et par enkelte bemærkninger til det ærede medlem hr. Hans Rasmussens tale. Vi hæfter os jo altid i meget høj grad ved det ærede medlems bemærkninger, når han taler her i det høje ting, og jeg har også gjort det i dag. Vi tager jo ofte hans ord som et udtryk for, hvad man beskæftiger sig med inden for arbejderklassen, hvor han er en af de aller-mest fremtrædende ledere, og som et udtryk for de tanker og de overvejelser, man gør sig inden for De samvirkende Fagforbund. Når vi i særlig grad nærrede forventninger til den tale, det ærede medlem ville holde, var det vel også, fordi vi har lyttet til de synspunkter, der er fremsat i den sidste tid fra De samvirkende Fagforbund netop over for det forhold, det ærede medlem beskæftigede sig med, forholdet til de upolitiske funktionærorganisationer. En af udtalelserne er blevet fremsat af formanden for De samvirkende Fagforbund, hr. Eiler Jensen, på et møde i Odense den 15. marts 1959. Jeg vil gerne have lov til ganske kort at citere — det er et citat fra Social-Demokraten, for det kom til at hedde Aktuelt —:

„Ligeledes beskæftigede Eiler Jensen sig med interessefællesskabet mellem lønmodtagere, uanset de kaldes tjenestemænd, funktionærer eller arbejdere. De samvirkende Fagforbund er, sagde forbundsformanden, parat til samarbejde med andre virkelig frie organisationer, der er etableret for at varetage lønmodtagernes interesse, men betingelsen er naturligvis, at der i et samarbejde er gensidig agtelse og respekt, og derfor må hele grundlaget være reelle uafhængige faglige organisationer.“

Efter den tale har det jo interesseret os alle at høre, hvad formanden for De samvirkende Fagforbund mente med ordene „gensidig agtelse og respekt“. Vi har vel i dag fået et vist svar fra det ærede medlem hr. Hans Rasmussen, der talte om hr.

Lyngesens primitive forslag om afgørelse ved voldgift, om, at det ville være mere klædeligt, hvis Lyngesen optrådte med større beskedenhed, og om, at oppositionen jo ikke kunne gøre for, hvordan hr. Lyngesen springer rundt. Vi har altså fra Eiler Jensens tale fået indtryk af ønsket om gensidig agtelse, men da det ærede medlem hr. Hans Rasmussens bemærkninger nu må opfattes som et fortolkningsbidrag til Oden-setalen, kan jeg i virkeligheden ikke glæde mig over det, som jeg i og for sig troede var meningen med den tale, formanden for De samvirkende Fagforbund holdt om større forståelse. Jeg kan blot sige, at jeg undrer mig over, at socialdemokratiets officielle ordfører her i salen har talt på den måde, som sket er, om og til formanden for denne store upolitiske funktionær- og tjenestemandorganisation, der dog tæller over 120 000 medlemmer. Men således er det altså.

Jeg har ikke, som det synes at fremgå af det ærede medlem hr. Hans Rasmussens tale, udtrykt utilfredshed med administrationen af arbejdsløshedskasserne. Det ærede medlem var inde på, at det var nok noget, jeg ikke kendte til i særlig grad, og det har han ret i. Det, jeg har givet udtryk for utilfredshed med, er loven, således som den er formet i dag, og vi har gennem vort forslag om ændring af loven ønsket at åbne udvej for disse muligheder, som der i hvert fald er interesse for.

Men trods de afvisende bemærkninger, der er fremsat, har vi jo alligevel grund til fra de to partier, der har fremsat forslaget, at glæde os over den modtagelse, det har fået i det høje ting.

Det ærede medlem hr. Niels Andersen fremsatte den meget positive bemærkning, at hvis man ønskede forslaget i et udvalg — og det ser vi meget gerne — ville han gerne allerede nu sige til repræsentanterne for de funktionærorganisationer, der ønskede en arbejdsløshedskasse: kom til stede, og så — sådan forstod jeg det — må vi i fællesskab se at finde ud af det.

[Ninn-Hansen.]

Det ærede medlem hr. Baunsgaard udtrykte sig vel ikke helt så klart, men gav udtryk for, at han, som det også er sagt ved tidligere lejligheder, mener, at der er store problemer knyttet til funktionærudviklingen også i denne henseende, og jeg forstod, at det ærede medlem var positivt indstillet.

Jeg udtrykte i min tale, før de to ærede medlemmer udtalte sig, forventning om, at det flertal, der i sin tid var imod det monopol, som jeg omtalte at finansministeren ville skabe i 1955, også kunne skabes for at modvirke det monopol, H. og K. har i dag, og bidrage til den løsning, som i hvert fald mange blandt funktionærerne mener bør skabes på arbejdsløshedskasseområdet. Der skulle herefter være gode muligheder for her i det høje ting at få fremmet de synspunkter, der er afgørende for funktionærerne.

Hans Rasmussen: Jeg må konstatere, at man i de indlæg, som er kommet fra oppositionens side, behændigt er gået uden om de saglige betragtninger, jeg fremførte i mit indlæg. Jeg tog forskellige eksempler frem og nævnedes, at på de og de områder ville det ikke være heldigt at oprette nogen arbejdsløshedskasse, idet lønmodtagernes interesser kolliderede med hinanden. Det er man gået uden om, har i det hele taget ikke ønsket at komme ind på.

Jeg takker i øvrigt for de bemærkninger, den ærede ordfører hr. Lorentzen fremsatte om min beskedenhed. Jeg er altid forsigtig, når jeg forhandler med det ærede medlem; det er ikke sådan som mellem det ærede medlem hr. Erik Eriksen og undertegnede, vi er jo fynboer, vi lukker vort sind op, medens det ærede medlem hr. Lorentzen er jyde, og vi ved, at vi skal være forsigtige for ikke at blive „taget“. Jeg lagde også mærke til, at det ærede medlem ikke kom ind på selve lovforslaget, det var mest muntre bemærkninger, han fremsatte, men alligevel kom der dog en bemærkning om, at enhver i dette samfund må have den samme frihed. I den betragtning er jeg for så vidt ganske enig med ham, og det ligger heller ikke anderledes, end at i det øjeblik, man ville komme med sit andragende for visse

funktionærgrupper, der opfylder lovens bestemmelser, ville man med de nuværende regler måske kunne imødekomme dem. Det synes jeg loven giver muligheder for, og lad os så prøve at se på det, uden at vi skal skride til lovændringer, hvorved vi kan komme ud i det rene anarki.

Til det ærede medlem hr. Baunsgaard vil jeg sige, at mine bemærkninger om voldgift skal forstås på den måde, at jeg finder, det ingen sag er for en organisationsformand at fremlægge forslag om voldgift, når det så at sige ikke vil berøre hans medlemmer på noget punkt, måske højst en 7-8 pct. Hvor skal da voldgiftstanken anvendes? Voldgiftstanken vil blive anvendt over for lønmodtagerne, d. v. s. hovedparten af medlemmerne af De samvirkende Fagforbund. Vi har vort synspunkt i orden. Selvfølgelig vil vi ikke forhindre, at andre, heller ikke medlemmer af det høje ting, fremsætter deres syn på sådanne problemer, men vi mente blot, at så længe der forhandles mellem de store organisationer, kunne man godt i al stilhed lade problemerne om arbejdsløsheds-kasser og voldgift ligge, og så var det muligt, at vi kunne finde den forståelse, som også jeg mener må tilvejebringes på arbejdsmarkedet, når vi efterhånden kommer ind i arbejdsfællesskabet og får flere og flere funktionærer på arbejdsmarkedet.

Det havde været mere klædeligt — om jeg må bruge udtrykket igen — af oppositionen, om man havde sagt til hr. Lyngesen og hans organisationer: følg samme vej, som arbejderne gjorde; de dannede i 1890-erne og i begyndelsen af dette århundrede deres syge-, hjælpe- og rejsekasser, og da de havde bevist, at de kunne eksistere, kom de efter 10-20 års forløb til statsmagten og sagde: vi må have nogen hjælp.

For så vidt funktionærerne havde båret sig ad på samme måde, havde dannet deres egen arbejdsløshedskasse, sagt: nu har vi dannet en arbejdsløshedskasse, som er homogen, i tilslutning til vor forening, eller en selvstændig arbejdsløshedskasse — så havde sagen stillet sig anderledes. Men det har man ikke gjort. Man mener, at bidragene skal flyde først og fremmest fra statsmagten, og det er dog ellers ikke den politik, som oppositionen plejer at holde frem.

[Hans Rasmussen.]

Til det ærede medlem hr. Poul Sørensen må jeg sige, at jeg synes ikke, det var nogen reaktionær tale, jeg fremkom med ved denne lejlighed. Tværtimod trak jeg linjerne op, som jeg finder de skal trækkes op; jeg pegede på, at vi i et udvalg vil se på tanken, og det er muligt, at vi efterhånden bliver i stand til at kombinere noget, som i fremtiden bliver holdbart, men vi vil ikke gå med til en sådan ændring, som her foreslås. Vi vil også gerne komme den store funktionærgruppe i møde, men vi ønsker ikke at bruge den som politiske springfyre, der ved en eller anden lejlighed skal bringes i anvendelse. Her skal et solidt arbejde gennemføres, og det er vi også parat til.

Over for det ærede medlem hr. Ninn-Hansens bemærkninger vil jeg sige, at jeg ynder også mest at beskæftige mig med fremtiden, og vi ønsker på ingen måde at komme i konflikt med Fællesrådet. Men jeg gjorde opmærksom på, hvor uhomogent Fællesrådet er, og jeg er ikke sikker på, at man løber til at ville have arbejdsløshedskasse. Hvis man er villig til det inden for Fællesrådet, så lad os se på det, og viser det sig, at man ikke er i stand til at komme igennem med det, er der jo mulighed for at fremføre en klage.

Eiler Jensen har i sin Odenstale søgt at bygge bro over til funktionærerne. Det vil vi også gerne være med til. Mine bemærkninger i dag er affødt af, at vi ligger i forhandlinger. Vi er parat til at se hele det store spørgsmål i et videre perspektiv. Vi vil gerne være med til at hjælpe funktionærerne på forskellige områder, men finder det urimeligt at lave en lovændring, hvorved man tager enhver kontrolinstans ud af den gældende arbejdsløshedskasselov. Det er det, vi ikke vil være med til. Det synes jeg også oppositionen må kunne indse, navnlig de medlemmer af den, der har siddet år efter år og beskæftiget sig med arbejdsløshedskassesager. Jeg tror, det er bedre, at vi får undersøgt og ventileret dette noget nøjere i et udvalg, og hvis det er sådan, at Fællesrådets medlemmer alle på stribe vil møde op i udvalget og sagligt underbygge, at de må have en arbejdsløshedskasse, tror jeg også, vi fra mit parti er parat til sagligt at behandle sagen.

Lorentzen: Jeg tør skam ikke sige, hvad man kan få ud af en udvalgsbehandling, for det ærede medlem hr. Hans Rasmussen synes stadig at være ude at skyde spurve med kanoner. Jeg kender slet ikke de mange navne, der nævnes i forbindelse med lovforslaget; det eneste, jeg interesserer mig for i denne forbindelse, er selve den ændring af loven, man tilsigter.

Jeg havde slet ikke tænkt mig, at man kunne genere et så stort parti som det danske socialdemokrati med denne lille ændring. Ja, undskyld, så naiv har jeg været, det må jeg erkende. Men efter at have hørt det ærede medlem hr. Hans Rasmussen er jeg blevet klar over, at jeg åbenbart var kommet ind på et område, hvor man skulle gå stille med dørene. Da jeg hørte indledningen til den tale, som den ærede ordfører for retsforbundet holdt, og også indledningen til den tale, som den ærede ordfører for det radikale venstre holdt, syntes jeg ikke, der var meget livsmod at hente for oppositionen, men til slut var det, ligesom jeg hørte lærkens stemme, sådan en lille smule, selv om det endnu er vinter, og jeg tænkte: det kan jo være, at vi kan komme til at høre en lille smule lærkesang i dette udvalg. Men så tænkte jeg mig om igen, og så sagde jeg til mig selv: nej, disse små stemmer vil hurtigt fryse til is, når først sagen har passeret det store ministerium. Jeg har altså ikke så forfærdelig stor tro til, at de kan holde stemmen. Men kan de det, skal jeg være den første til fra denne talerstol at udtale anerkendelse deraf.

Baunsgaard: Jeg må sige, at det er første gang, min stemme er blevet sammenlignet med lærkesang, men deri ligger for mig noget glædeligt, og jeg tror, bl. a. min kone ville være glad for, at min stemme fik en sådan lyrisk klang — jeg skal forsøge at fastholde den under udvalgsarbejdet.

Må jeg til de ærede medlemmer hr. Poul Sørensen og hr. Ninn-Hansen sige, at de har forstået mig rigtigt, når de mente at kunne spore, at jeg var positivt indstillet over for den udvikling, der finder sted inden for funktionærområdet. Det er jeg ikke forbavset over at de har kunnet spore, det har jeg aldrig lagt skjul på, men har tværtimod gjort, hvad jeg kunne for

[Bauusgaard.]

at fortælle det. Det er rigtigt forstået. Det er også rigtigt forstået, at det for det radikale venstre ligger sådan, at hvis den udvikling, der har fundet sted og finder sted i stigende tempo inden for funktionærområdet, gør det berettiget, at der på arbejdsløshedskasseområdet sker en ændring, vil vi være villige til at deltage i forsøget på en sådan løsning. Det, vi derimod ikke vil være med til, er at åbne den sluse, som oppositionspartierne foreslår åbnet, med alle de uberegnelige følger, det kan have for hele vor arbejdsløshedsforsikring, hvis man totalt slår grundlaget for den væk. Det er min absolutte formening, at der i den nu gældende lovgivning er et grundlag for oprettelse af en statsanerkendt arbejdsløshedskasse for funktionærerne, som det ærede medlem hr. Poul Sørensen angav som formål for lovforslagets fremsættelse. Men det er en af de ting, jeg vil være med til at se på i et udvalg. Jeg vil altså gerne slå fast, at hertil går vor forståelse, men jeg vil meget stærkt understrege, at så farligt, som det ville være at åbne for den sluse, som foreslås åbnet gennem lovforslaget, kan vi ikke gå med til en gennemførelse af dette.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Ninn-Hansen: Da der fra næsten alle sider er fremsat ønske om nedsættelse af et udvalg, foreslår jeg, at lovforslaget henvises til et udvalg på 17 medlemmer.

Uden forhandling eller afstemning vedtoges dette forslag.

Formanden: Der er ikke mere på dagsordenen.

I skrivelser af dags dato meddeler den fungerende udenrigsminister, at han ønsker her i tinget skriftligt at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning vedrørende Danmarks ratifikation af den internationale sukkeroverenskomst af 1958 og forslag til folketingsbeslutning vedrørende

Danmarks ratifikation af Den Europæiske Valutaoverenskomst, undertegnet i Paris den 5. august 1955, med tilhørende tillægsprotokol, undertegnet i Paris den 27. juni 1958.

Udvalget angående forslag til lov om ændring af lov om husholdningsskoler og husholdningsseminarier m. m. har afgivet betænkning over nævnte lovforslag. Eksemplarer vil blive omdelt.

Udvalget angående forslag til lov om forsikringsvirksomhed og forslag til lov om ændring i lov om tilsyn med pensionskasser har afgivet tillægsbetænkning over nævnte lovforslag. Eksemplarer vil blive omdelt.

Skriftlig fremsættelse af forslag.

Statsministeren (H. C. Hansen): Herved har jeg den ære på udenrigsministerens vegne for det høje ting at fremsætte forslag til folketingsbeslutning vedrørende Danmarks ratifikation af den internationale sukkeroverenskomst af 1958.

Idet jeg henviser til det omdelte forslag og de dertil knyttede bemærkninger, skal jeg anføre følgende:

Den foreliggende overenskomst er et led i de bestræbelser, der i de senere år under De Forenede Nationers auspicer er udfoldet med henblik på at skabe stabile forhold på verdensmarkedet for en række råvarer, for hvilke det er karakteristisk, at forholdsvis små ændringer i efterspørgslen eller udbudet ledsages af voldsomme prisreaktioner.

For Danmark, der på sukkerproduktionsområdet i de senere år har haft et produktionsapparat, der for at blive fuldt udnyttet forudsætter en ikke uvæsentlig eksport, må der på forhånd være knyttet interesse til foranstaltninger, som har til formål at hidføre en stabilisering af afsætningsvilkårene for sukker på verdensmarkedet, og Danmark deltog derfor i den første af De Forenede Nationer indkaldte sukkerkonference i Genève i 1953.

Når den sukkeroverenskomst, hvorom der på denne konference opnåedes enighed, og som nu er blevet afløst af den foreliggende overenskomst, ikke blev ratificeret af Danmark, skyldtes dette hensynet til Norge og Sverige og vore markeder i disse to lande. Hverken Norge eller Sverige, som på dette